

Is-Salib ta' Santa Venera

minn Joseph Giorgio (Hal Qormi)

Kienet karatteristika ta' l-irhula tagħna ta' l-antik, li kien ikollhom salib. Illum għadna nsibu minn dawn is-slaleb imxerrdin fl-irhula tagħna. Uħud minnhom jinsabu fi stat tajjeb, oħrajn abbandunati, u xi oħrajn spicċaw, jew inqerdu għal kollox. Dawn is-slaleb kienu jimmarkaw xi ġrajja, xi arti sagra, jew limiti parrokkjali. Kienu jkunu komposti minn xi tarġa jew tliet tarġiet li jservu ta' bażi tal-ġebel, imbagħad pilastru, kapitell u salib fuqu.

Il-bidu ta' salib f'Santa Venera, kien hdejn il-Knisja l-Antika ta' Santa Venera. Is-salib jaf il-bidu tiegħu lill-Eremiti ta' San Kalogero. Kien ġie Malta, minn Sqallija, Fra Gioacchino Vivas, Eremit ta' San Kalogero, zied xi bini ma' dak li kien hemm magħen il-knisja ta' Santa Venera, għas-spejjeż ta' Raffaele Dorell. Magħhom kienu daħlu Eremiti oħrajn. B'tifkira ta' dawn l-Eremiti, kien twaqqaf salib hdejn il-knisja ta' Santa Venera.

Kien ġara li fl-1843, qamet tempesta li kissret l-ewwel salib. Tempesta oħra ġiet fil-15 ta' Dicembru 1898 li reġgħet kissritu mill-ġdid. Imbagħad kienu reġgħu tellgħuh hdejn fejn kien hemm in-NAAFI. Kellu pedestall sabiħ xi tmien piedi għoli. Is-salib kien ta' l-injam. Ma ninsewx li x-xitan jobgħod is-salib, u fis-snin tletin reġa' tkisser mill-ġdid b'riħ qawwi. Imbagħad kien sar wieħed ġdid din id-darba tal-ħadid, fi żmien il-Kappillan Patri Indri' Spiteri, O.Carm., bil-ġhajjnuna ta' ċertu Xandru Farrugia.

Dan Xandru Farrugia baqa' jjeħu hsieb dan is-salib, għal hafna snin. Fi żmien it-Tieni Gwerra Dinjija (1939-1945), wieħed mit-trakkijiet li kien hiereg b'lura min-NAAFI, laqtu u ċaqraq is-salib mill-bażi tiegħu. Dan kien fl-1941. Kien ta' periklu u ddecidew li jniżżlul. Il-Kappillan ta' dak iż-żmien warrbu f'post wara l-knisja l-antika. Jista' jkun li l-hsieb tiegħu kien, li hekk kif tispicċa l-gwerra, kien jerġa' jġi rranġat, u jinbena mill-ġdid jew fil-pjazza tal-knisja, jew in-naħa tan-NAAFI, fejn kien oriġinarjament. Minn dan kollu ma sar xejn u s-salib baqa' dejjem abbandunat.

Meta fis-sena 1968 il-Parroċċa kienet qed tiċcelebra l-50 sena mit-twaqqif tagħha, kienet saret wirja dwar l-istorja tal-Parroċċa, fis-sala l-ġdida Miriam Hall. Dan is-Salib kien ittieħed mil-limbu u ġie esebit fl-istess wirja, li kienet inawgurata mill-Ministru ta' l-Edukazzjoni ta' dak iż-żmien. Imbagħad fl-1969, kien sab postu fuq il-faċċata tal-bini tal-Knisja l-Ġdida, tal-knisja ta' Santa Venera li kienet inawgurata fid-19 ta' Marzu 1969. Imbagħad baqa' dejjem miżmum hemmhekk.

Fil-Festa ta' San Pawl ta' din is-sena jiġifieri fl-10 ta' Frar 2000, dan is-Salib, wara li sar restawr fuqu, reġa' mill-ġdid sab postu fl-inħawi ta' fejn kien fl-antik, qrib il-Pjazza ta' Santa Venera. Dan sar bl-inizjattiva tal-Kunsill Lokali bi ftehim mal-Komunita'

Karmelitana tal-Parroċċa. Qabel mas-Salib tqiegħed f'postu, saret quddiesa fil-Knisja l-Gdida ta' Santa Venera, li kienet segwita b'marċi mill-Banda Santa Venera. F'din iċ-ċerimonja ħadu sehem is-Sindku, il-Kunsilljiera, il-Komunitajiet Karmelitani tal-parroċċa, għaqdiet, każini, skejjet u membri Parlamentari ta' l-Ewwel u s-Sitt Distrett u għadd kbir ta' nies. Saru wkoll diskorsi qosra mill-Kappillan, Patri Joe Vella O. Carm. u mis-Sidnku Michael Caruana.

Wieħed jittama li fil-futur qarib, dan is-salib, narawh jiddomina f'nofs il-Pjazza ta' Santa Venera, meta għandu jiġi inkluż fil-Proġett ta' Riabilitazzjoni ta' dawn l-inhawi. B'hekk ikun salvagwardat dan is-salib li huwa parti mill-istorja ta' raġalna - Santa Venera. Hekk għalanqas inkunu qed ngħaddu dan is-salib bi storja lil ta' warajna.

Talba lil Sta. Venera V.M.

Patruna tal-Vendriżi

Santa Venera Verġni u Martri Patruna ta' dejjem għalina u għamilna nħobbu lil Kristu bħalma habbejtu Int sa l-aħħar nifs ta' hajtek u nħobbu dejjem lilek bħala l-patrona tagħna u tal-Parroċċa tiegħek kif jixraqlek. Hekk ikun.

Charles Muscat

D'Alfonso Smash Repairs

Galaxy, Chasis Aligning
and Measuring System

Infra Red Spray Baking

Auto Parts

GALAXY

N/S, off Qormi Road,
St. Venera - Tel: 446376